

Rozpočty obcí a krajů v roce 2009
v návaznosti na aktuální
ekonomický vývoj

Ministerstvo financí ČR

Praha

červen 2009

Jan Zikl

ředitel odboru financování územních rozpočtů a programové financování

Predikce daňových příjmů

Daňový příjem	Predikce na rok 2009 (mld. Kč)		
	kraje	obce	celkem
Daň z přidané hodnoty	24,9	59,6	84,5
Daň z příjmů právnických osob celkem	17,1	45,9	63,0
Daň z příjmů právnických osob	16,7	40,0	56,7
Daň z příjmů právnických osob plac. kraji a obcemi	0,4	5,9	6,3
Daň z příjmů fyzických osob celkem	13,6	42,1	55,7
Daň z příjmů fyzických osob - zvláštní sazba	0,9	2,1	3,0
Daň z podnikání celkem	1,3	10,7	12,0
<i>daň z podnikání - sdílená část výnosů</i>	1,3	3,2	4,5
<i>daň z podnikání - 30 % dle místa vzniku</i>		7,5	7,5
Daň ze závislé činnosti celkem	11,4	29,3	40,7
<i>daň ze závislé činnosti - sdílená část</i>	11,4	27,4	38,8
<i>daň ze závislé činnosti - 1,5 % motivace</i>		1,9	1,9
Daň z nemovitostí		6,4	6,4
Správní a místní poplatky		8,0	8,0
Poplatky za znečišťování životního prostředí		6,2	6,2
DAŇOVÉ PŘÍJMY CELKEM*	55,6	168,2	223,8

* Jedná se o propočty vycházející z predikce celostátního inkasa, vliv zpoždění při převodech daňových příjmů v závěru roku není zohledněn.

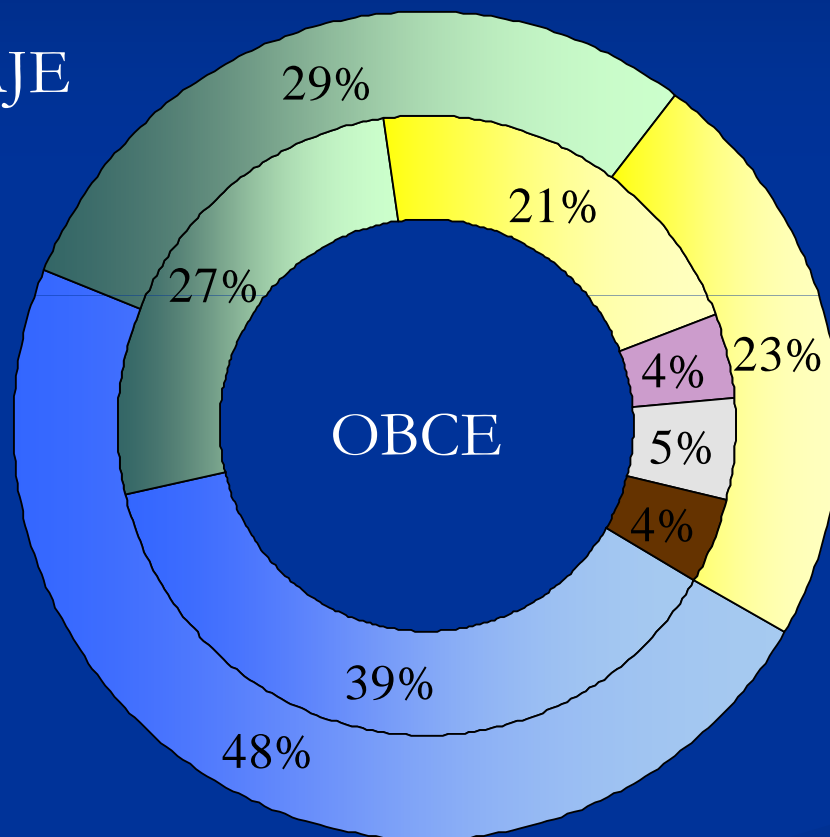
Daňová predikce na rok 2009

v mld. Kč

Daňové příjmy	Skutečnost 2008	Schválený SR na rok 2009	Predikce květen 2009	Rozdíl	
				<i>sl.3-sl.1</i>	<i>sl.3-sl.2</i>
	<i>sl.1</i>	<i>sl.2</i>	<i>sl.3</i>		
obce	155,7	168,2	143,3	-12,4	-24,9
kraje	51,7	55,6	47,5	-4,2	-8,1
Celkem	207,4	223,8	190,8	-16,6	-33,0

Rozložení daňových příjmů

KRAJE

DPH

DPPO celkem

DPFO celkem

Daň z nemovitostí

Místní a správní poplatky

Poplatky za znečišťování život. prostř.

Meziroční srovnání vývoje daňových příjmů

Rok (R)	Daňové příjmy celkem skutečnost (mil. Kč)	Index R/(R-1)
1998	72 100,9	109,5 %
1999	75 680,5	105,0 %
2000	83 591,0	110,5 %
2001	88 838,0	106,3 %
2002	99 549,9	112,1 %
2003	107 495,5	108,0 %
2004	116 126,3	108,0 %
2005	128 910,0	111,0 %
2006	130 673,1	101,4 %
2007	141 349,8	108,2 %
2008	154 422,8	109,2 %

Dopady krize na veřejné rozpočty

v mil.Kč

Mandatorní výdaj	2008	2010
Dávky důchodového pojištění (vč.ozbrojených složek)	312 532	357 238
Dávky nemocenského pojištění	32 072	29 134
Státní sociální podpora	41 970	43 133
Ostatní sociální dávky	7 258	7 861
Podpora v nezaměstnanosti-pasivní	7 115	16 000
Ochrana zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatelů	150	516
Mandatorní sociální dotace zaměstnavatelům	4 119	4 208
Transfery na dávky pomoci v hmotné nouzi a na dávky zdr. postiženým	5 523	6 800
Transfery na příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách	18 478	18 500
Státní příspěvek k penzijnímu pojištění	4 992	6 900
Platba státu do zdravotního pojištění	47 253	56 927
Výdaje na dluhovou službu	44 601	64 931
Odvody a příspěvky do rozpočtu EU	30 591	37 900
Ostatní	25 148	33 939
Celkem	581 802	683 987

Dopady krize na veřejné rozpočty

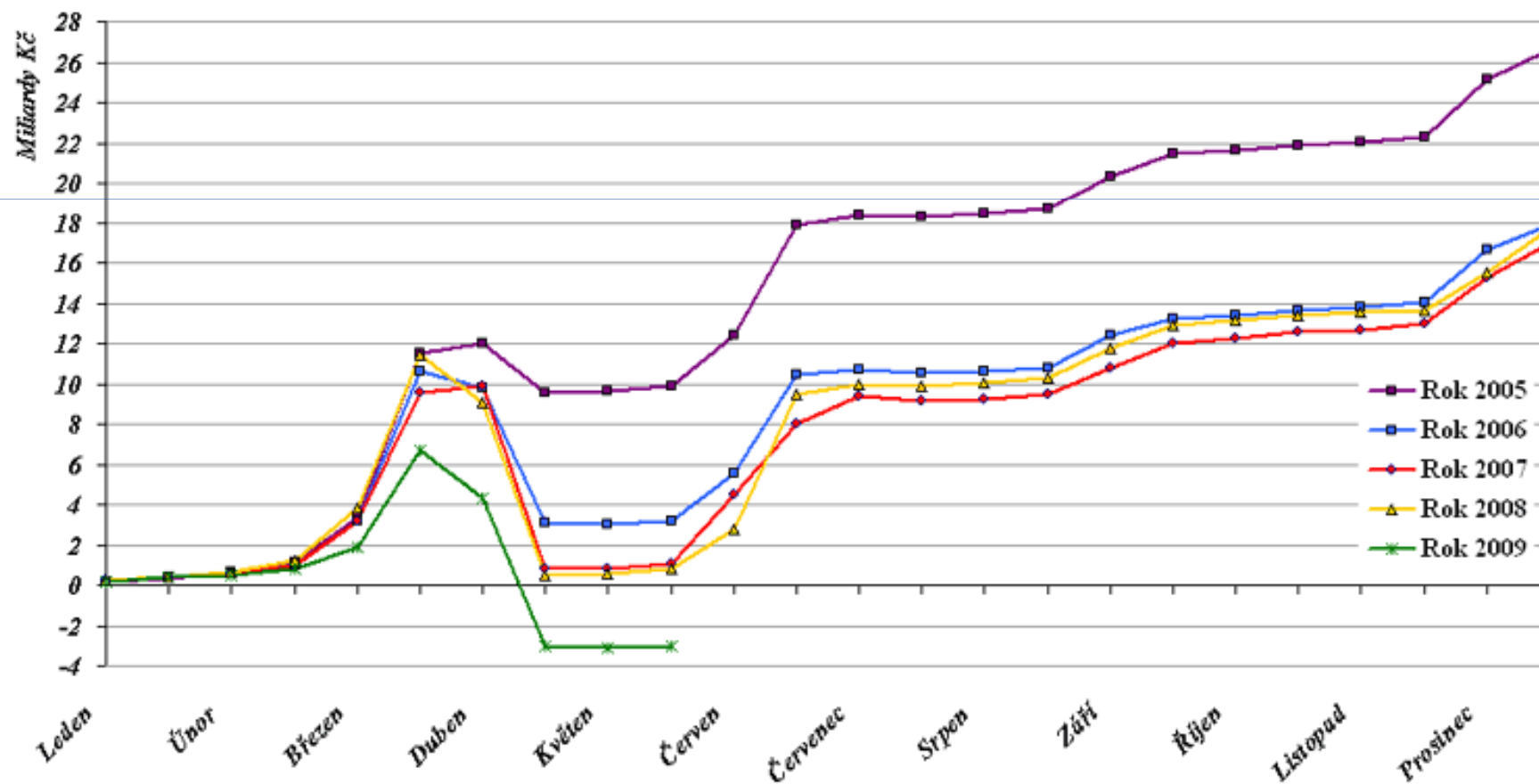
Vývoj vybraných mandatorních výdajů

v mil.Kč

2004	230 897	32 786	7 030	33 377	26 765	453 192
2005	247 390	33 046	7 047	33 732	25 335	471 742
2005	245 583	35 020	7 500	33 969	33 380	481 255
2006	272 911	34 123	7 308	42 998	31 515	523 194
2007	287 379	54 439	7 227	47 194	37 802	569 789
2007	289 855	48 617	7 016	47 459	33 981	554 470
2008	305 596	45 702	7 000	47 729	45 141	581 440
2008	312 532	41 970	7 115	47 253	44 601	581 802
2009	336 573	44 400	5 000	47 404	47 937	616 836
2010 - výhled	357 238	43 133	16 000	56 927	64 931	683 987
2011 - výhled	380 826	43 900	13 500	59 982	76 029	730 207
2012 - výhled	399 435	45 000	13 500	63 879	86 765	763 208

Dopady krize na veřejné rozpočty

Daň z příjmů fyzických osob podávajících přiznání

Dopady krize na veřejné rozpočty

- Zavedení jednotné sazby pro daň z příjmů fyzických osob pro rok 2008 ve výši 15 %,
- Od zdaňovacího období 2008 došlo ke **zvýšení slev na dani podle § 35** zákona č.586/1992 Sb., :
 - na poplatníka ze **7.200 Kč** v r. 2008 na **24.840 Kč**; nově je navíc možné, aby tuto základní slevu na dani uplatňovali též starobní důchodci,
 - na druhého z manželů (bez vlastních příjmů nebo s příjmy nepřesahujícími stanovený roční limit ve výši 68.000 Kč) ze **4.200 Kč** v r. 2008 na **24.840 Kč**,
 - zvýšení daňového zvýhodnění na vyživované dítě (děti) žijící s poplatníkem v domácnosti v ze **6.000 Kč** v r. 2008 na **10.680 Kč**,
 - u poživatele částečného inv. důchodu z **1.500 Kč** od r. 2008 na **2.520 Kč**,
 - u poživatele plného inv. důchodu z **3.000 Kč** od r. 2008 na **5.040 Kč**,
 - u držitele průkazu ZTP/P z **9.600 Kč** od r. 2008 na **16.140 Kč**,
 - pro studenta z **2.400 Kč** od r. 2008 na **4.020 Kč**,
 - zvýšení maximálního limitu pro vyplacení daňového bonusu u fyzických osob uplatňujících daňové zvýhodnění ze **30.000 Kč** od r. 2008 na **52.200 Kč**,

Doporučení MF ČR

- ✓ Průběžně sledovat plnění daňových příjmů v roce 2009 a provádět srovnání se stejných obdobím roku 2008
- ✓ Používat prostředky obcí bezpečně do výše dostupných a spolehlivě predikovaných zdrojů, neomezovat výdaje (zejména investiční povahy) nad míru nezbytnou pro udržení likvidity a ekonomické rovnováhy obce a priorit obce.
- ✓ Posoudit smysluplnost plánovaných výdajů, s důrazem na tvorbu dlouhodobých hodnot, minimalizovat neefektivní využívání veřejných prostředků (zvážit investice, které generují další režijní výdaje).
- ✓ Realizovat z investic obce přednostně takové, které přinesou v budoucnosti snížení výdajů (např. zateplování budov apod.)

**Závěry analýzy financování výkonu
státní správy a samosprávy územních
samosprávných celků**

**Rozpočtové určení daní
jak dál**

Porovnání podílů území na tvorbě HDP a na sdílených daních

Kraj	Podíl na RUD	Podíl na HDP	RUD vs. HDP
Hlavní město Praha	23,53%	23,97%	-0,44%
Středočeský kraj	9,45%	10,78%	-1,33%
Jihočeský kraj	5,43%	5,38%	0,05%
Plzeňský kraj	5,66%	5,08%	0,58%
Karlovarský kraj	2,58%	2,08%	0,50%
Ústecký kraj	6,50%	6,46%	0,04%
Liberecký kraj	3,48%	3,43%	0,05%
Královéhradecký kraj	4,45%	4,56%	-0,11%
Pardubický kraj	3,96%	4,20%	-0,24%
Vysočina	4,43%	4,19%	0,24%
Jihomoravský kraj	10,28%	10,27%	0,01%
Olomoucký kraj	5,16%	4,67%	0,49%
Zlínský kraj	4,27%	4,75%	-0,48%
Moravskoslezský kraj	10,82%	10,18%	0,64%

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR

Nárůst daňových příjmů mezi roky 2006 až 2008

Velikostní kategorie	Daňové příjmy celkem		RUD celkem	
	index 07/06	index 08/07	index 07/06	index 08/07
1 - 100	110,6%	231,6%	110,03%	247,52% (169,72%)
101 - 200	106,5%	132,9%	106,61%	135,22%
201 - 500	106,7%	119,0%	106,30%	120,34%
501 - 1 000	108,6%	115,3%	108,19%	116,43%
1 001 - 2 000	108,0%	112,4%	107,37%	113,85%
2 001 - 5 000	107,4%	109,0%	106,93%	109,84%
5 001 - 10 000	107,6%	109,3%	106,92%	110,27%
10 001 - 20 000	107,4%	107,5%	106,98%	108,25%
20 001 - 50 000	108,2%	108,3%	107,73%	109,17%
50 001 - 100 000	107,4%	107,1%	107,11%	108,46%
nad 100 000	106,5%	104,2%	106,46%	104,30%
hl. m. Praha	110,2%	107,3%	110,39%	107,65%
<i>Celkem</i>	<i>108,2%</i>	<i>109,2%</i>	<i>107,99%</i>	<i>109,95%</i>

- ❑ Došlo ke zmapování hospodaření ÚSC v rozsahu, v jakém to dosud nebylo provedeno, a to i ve vztahu k zemím EU. Mnohé informace byly získány přímo z terénu na základě dotazníkových šetření a řízených rozhovorů.
- ❑ Získání podrobné informace o struktuře výdajů, které obce realizují ze svých rozpočtů, o jejich charakteru, o významu jednotlivých výdajových položek v rozpočtech obcí. Identifikace faktorů, na kterých výdaje obcí závisejí.
- ❑ Co se týče doporučení pro využití RUD, navržené principy jsou obecné. Je nutno je brát jako orientační, využitelné z delšího časového období, protože jejich realizace je často závislá např. na změnách legislativy, výkaznictví atd.

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR

- Jednoznačně se prokázala (resp. potvrdila), existence problémů v oblasti financování obcí, které ovšem nesouvisí s rozpočtovým určením daní, např. se jedná o:
 - nízkou úroveň daňových pravomocí v ČR (neexistence **místních daní**),
 - o nevyváženost vzájemné koexistence systémů financování samosprávy a státní správy (byl zkoumán **rozsah výdajů na výkon agend státní správy**, který zůstává nepokryt a snižuje tak manévrovací prostor pro realizaci preferencí ÚSC v rámci samosprávné působnosti).
 - **nepřehlednost a složitost dotačního systému**, v jejímž důsledku se zejména nejmenší obce (nižší kvalita resp. schopnost pracovníků zpracovat projekty..), obtížně dostávají k dotačním prostředkům.

Shoda pracovní skupiny RUD na uvedeném principu

- Profinancovat nekryté výdaje na přenesenou působnost
 - Postupně dle možností SR
 - Podíl na sdílených daních se nebude navyšovat
 - Bylo osloveno MV ČR ohledně zapracování prostředků do modelu financování

- Celkový rozdíl mezi výdaji na přenesenou působnost a příjmy
 - Obce: 3,948 mld. Kč
 - Kraje: 0,799 mld. Kč
 - Strukturu krytí přenesené působnosti u obcí v roce 2007 ukazuje následující tabulka.

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR

Obce, situace v roce 2007, agregované údaje v Kč, %

	Přepočtené výdaje	Příjmy celkem	<i>Rozdíl</i>	Příjmy správní poplatky		Příjmy sankční poplatky		Příjmy poplatky	
	<i>mil. Kč</i>	<i>mil. Kč</i>	<i>mil. Kč</i>	<i>mil. Kč</i>	<i>podíl na výdajích</i>	<i>mil. Kč</i>	<i>podíl na výdajích</i>	<i>mil. Kč</i>	<i>podíl na výdajích</i>
Základní funkce	704,4	134,0	570,4	74,2	10,5%	4,7	0,7%	78,9	11,2%
Matriky	353,0	132,3	220,6	58,8	16,7%	1,7	0,5%	60,5	17,1%
Stavební úřady	504,5	227,9	276,6	69,7	13,8%	3,4	0,7%	73,2	14,5%
OPOÚ	931,7	570,5	361,2	127,6	13,7%	5,0	0,5%	132,6	14,2%
ORP	13 646,6	11 127,9	2 518,8	3 393,6	24,8%	172,3	1,3%	3 565,8	26,1%
Celkem	16 140,2	12 192,6	3 947,6	3 723,9	23,1%	187,2	1,2%	3 911,1	24,2%

Návrh SMO ČR - varianty řešení RUD

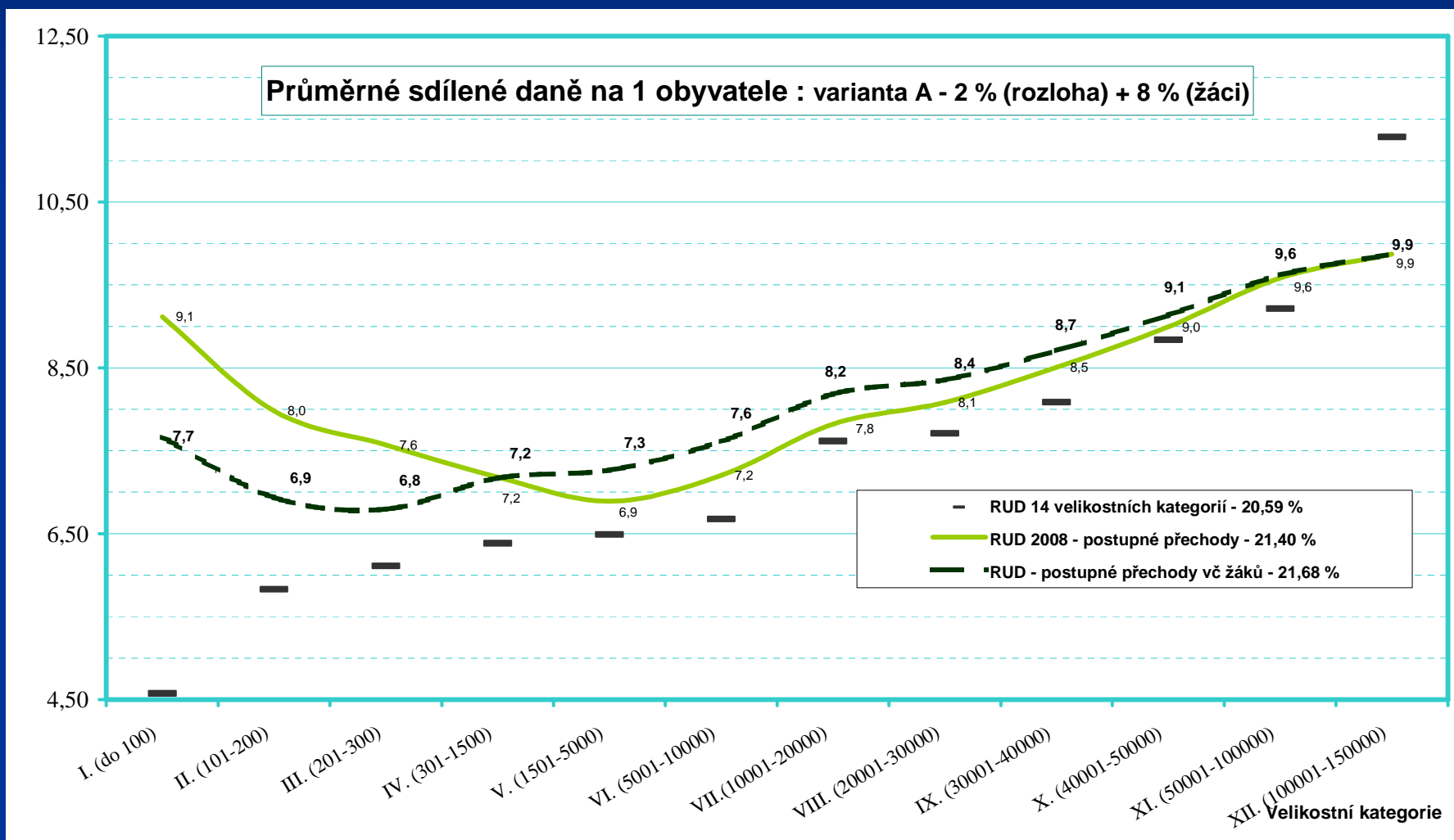
Pracovní skupina konzultovala následující varianty:

- zapojení žáků do systému RUD s váhou kritéria 7%-8% na úkor stávajícího kritéria postupných přechodů
– varianta SMO ČR
- 2 varianty promítnutí „žáků“ do RUD
 - Varianta A:* 2 % rozloha + 8 % žáci
 - Varianta B:* 3 % rozloha + 7 % žáci(3 % prostý počet obyvatel, 87 % postupné přechody)

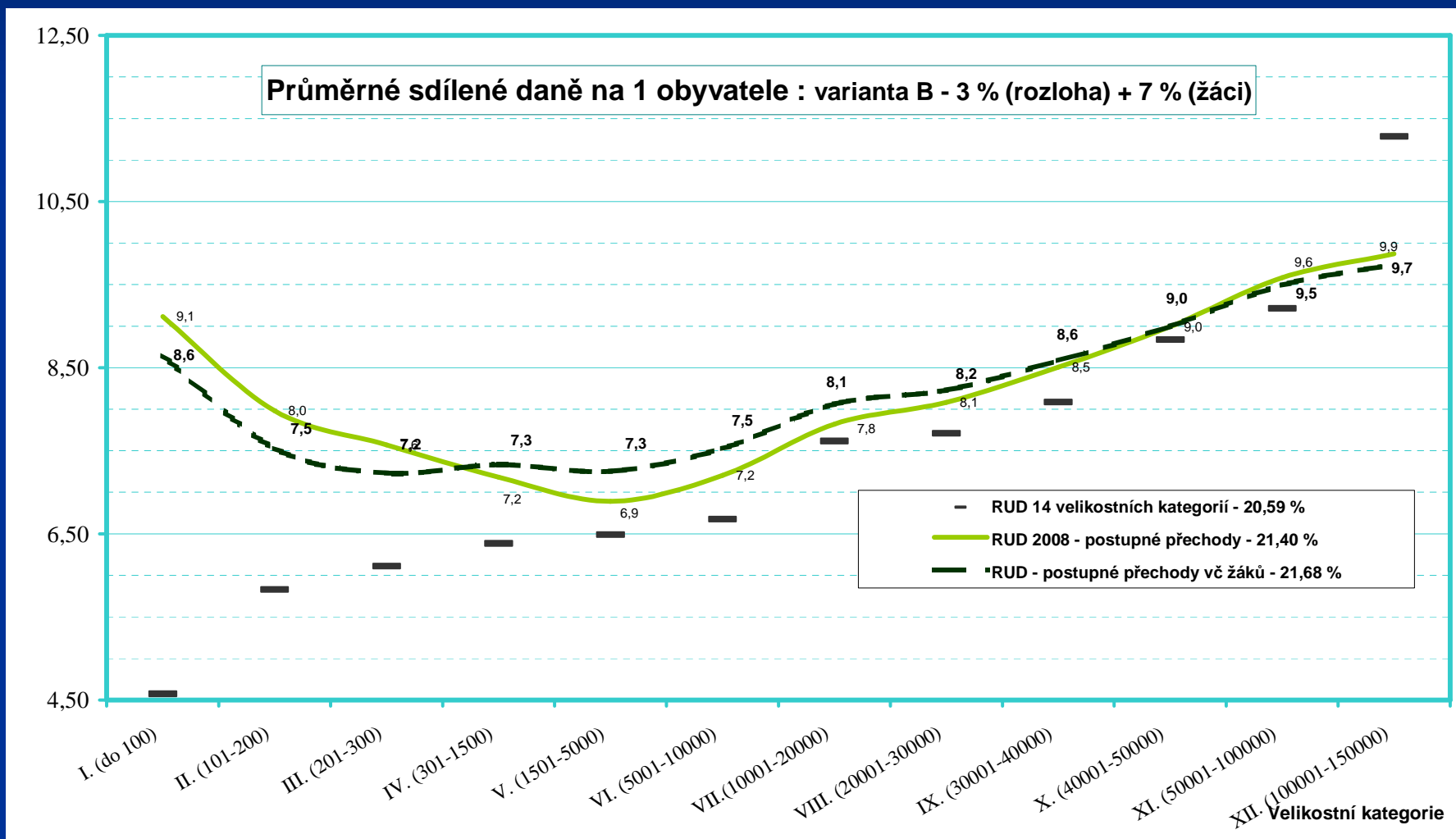
Pozn.:

- U nejnižších velikostních kategorií budou ve skutečnosti ztráty nižší (za předpokladu, že bude současně zrušena povinnost úhrady části NIV obcím za dojíždějící žáky)
- Nutnost změny zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon, v platném znění, v §163, §178, §179 a §180.

Varianta A

Varianta B

Výsledné efekty v nejnižších kategoriích (po započtení úspory za zrušení povinnosti úhrady části NIV)

Velikostní kategorie		A (v mil. Kč)			B (v mil. Kč)		
		Ztráty	Úspory (odhad*)	Odhad. efekt	Ztráty	Úspory (odhad*)	Odhad. efekt
0	100	-56,9	19,4	-37,5	-19,7	19,4	-0,3
101	200	-173,7	84,1	-89,6	-81,0	84,1	3,1
201	300	-198,6	116,8	-81,8	-104,8	116,8	12,0
301	1500	-639,9	314,2	-325,7	-354,2	314,2	-40,0

*) Pro jednoduchost předpokládáme, že všechny BV u nejnižších kategorií představují platby jiným obcím za dojíždějící žáky.
(objem BV – data 12/2008)

Návrh SMS ČR

- **Nedochází ke změně objemu SD** (pouze k jeho přerozdělení),
- **Rozšířit spektrum SD o ekologické a spotřební daně**
- **Změnit postavení Prahy a POB**
 - dle SMS nebyly analýzou VŠE prokázány důvody pro zachování jejich pozice
- **Rekategorizace obcí**
 - navrhuje 7 velikostních kategorií, kde město Olomouc je připojeno k ostatním velkoměstům (kat. 30-120 tis. Kč) + POB představují předposlední a hl. m. Praha poslední kategorii.
- **Systémové nastavení konstrukce RUD,**
přičemž za systémový je ze strany SMS považován následující postup (*zjednodušeno*):
 - průměrné výdaje obcí u jednotlivých výdajových položek seskupit do oblastí,
 - jednotlivým oblastem přiřadit vhodná kritéria,
 - podle váhy výdajových oblastí stanovit váhy kritérií (+ stanovit koeficienty u kritéria „upravený počet obyvatel“),
 - ze získaného modelu odvodit „plynulé“ nastavení křivky.
 - princip mobility, kdy vybrané výdaje jsou započítány tak, aby rozdíl mezi kategoriemi činil max. dvojnásobek.

Výsledky propočtů návrhu SMS ČR

Velikostní kategorie

Kategorie	Od	Do
1	0	500
2	501	1 500
3	1 501	10 000
4	10 001	30 000
5	30 001	120 000
6	120 001	1 000 000
7	1 000 001	a výše

Váhy jednotlivých kritérií

A	Počet obyvatel upravený koeficientem v závislosti na velikostní kategorii obce (*)	51,29 %
B	Prostý počet obyvatel	38,29 %
C	Počet žáků v obecních školách a školkách	9,32 %
D	Rozloha katastrálního území obce	1,1 %

Pozn.:

* U části výdajových oblastí byl při stanovení jejich podílů na váze všech položek kritéria A zohledněn vliv mobility, a to podle návrhu SMS ČR, kdy se počítá se stanovením maximální míry mobility na 200%.

Počet ztrátových a ziskových obcí s vyčíslením zisku/ztráty

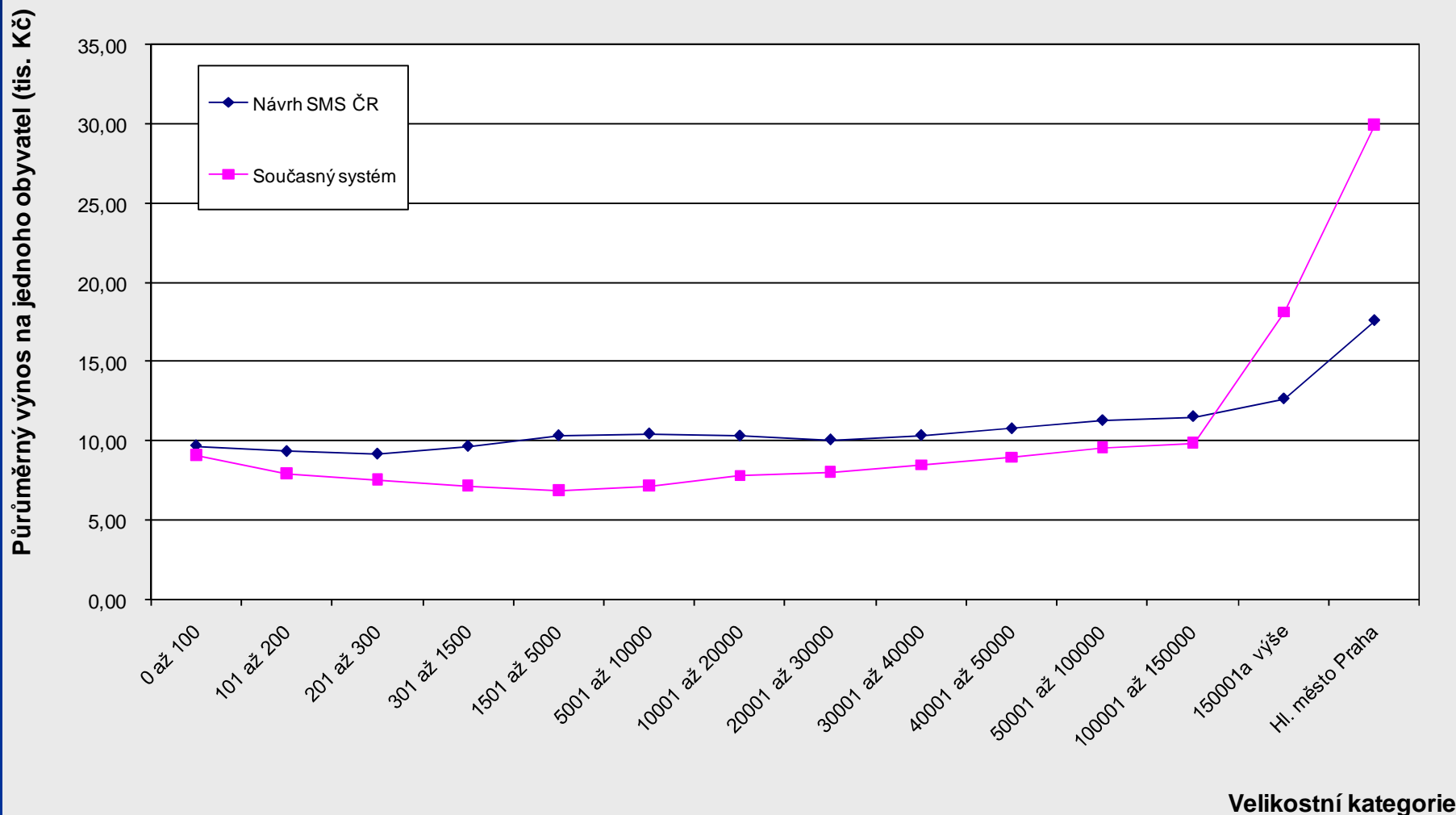
od	do	Ztrátových obcí	Výše ztráty (tis. Kč)	Ziskových obcí	Výše zisku (tis. Kč)
0	100	103	-13 041	426	36 712
101	200	50	-13 299	999	232 374
201	300	28	-10 008	855	366 908
301	1500	22	-9 417	2878	4 868 672
1501	5000	1	-145	608	5 390 576
5001	10000	0	0	141	3 134 635
10001	20000	0	0	70	2 470 553
20001	30000	0	0	27	1 345 508
30001	40000	0	0	10	659 131
40001	50000	0	0	5	422 028
50001	100000	0	0	16	2 017 125
100001	150000	0	0	1	171 426

Dopady na velká města

tis. Kč

	Současný systém RUD	Návrh SMS ČR	Rozdíl: Návrh SMS- současný systém	Index: návrh SMS/ současný systém
Olomouc	990 659	1 162 085	171 426	117,30%
Brno	6 685 531	4 433 164	-2 252 367	66,31%
Ostrava	5 595 164	3 852 807	-1 742 356	68,86%
Plzeň	2 999 122	2 398 076	-601 046	79,96%
Praha	36 321 090	21 347 119	-14 973 971	58,77%

Průměrné sdílené daňové příjmy na jednoho obyvatele

Závěry z jednání komise o RUD ze dne 6. dubna 2009

- ❑ Za současné situace a s ohledem na možnosti SR bude **primárně řešena otázka krytí přenesené působnosti.**
- ❑ Novelu RUD s účinností od r. 2010 nelze provést, neboť
 - významnou komplikací je nynější hospodářská krize, která se sama o sobě negativně promítá do rozpočtů ÚSC,
 - časový harmonogram legislativního procesu by to umožňoval jen velmi obtížně (tím méně v současné politické situaci),
- ❑ Případná novela RUD bude vycházet spíše z půdorysu návrhu SMO (tj. zohlednění kritéria počtu žáků do modelu RUD).
- ❑ Vzhledem ke všem výše uvedeným skutečnostem, považujeme další jednání pracovní skupiny k novele RUD za konstruktivní nejdříve po ustanovení vlády, která vzejde z mimořádných parlamentních voleb. Rozhodnutí o podobě RUD je vždy politickou záležitostí.

NAŠE DĚTI TO NEZAPLATÍ? TAK TO NAPIŠTE NA NAŠE VNUKY!

**Rychlost růstu
státního dluhu
při deficitu:**

**150 mld.Kč = 4 756 Kč/s
170 mld.Kč = 5 391 Kč/s
200 mld.Kč = 6 342 Kč/s**

Děkuji Vám za pozornost